

To små døråpnere

Tekst: Ellen Graff
Jenssen
Foto: Marte Graff
Jenssen

Et foto av to små gutter, prikk like - vekker min interesse. De er språkløse, aggressive, hyperaktive og foreldrene er begge døde av aids. Jeg hører det blir sagt at de er til stor fortvilelse i landsbyen. Det kjennes som et slag i brystet, det hamrer i meg. Der og da bestemmer jeg meg for at disse to guttene skal jeg finne.

Ellen Graff Jenssen i Tanzania.

Tvillingene Dotto & Kurwa.

Jeg er i Norge, de er i Tanzania. De neste ukene setter jeg meg ned en gang om dagen for å tenke på disse tvillingene jeg vet er ett eller annet sted i landsbyen Umbwe Onana. Et sted jeg aldri har vært.

Jeg kommer over boka «Rondane-Kilimanjaro. Mountains never meet but people do». En e-post til forfatteren, Ilona Drivdal, fører meg til et møte med prosjektet Rondane-Kilimanjaro. Jeg forlater møtet med en avtale om å bli med til Tanzania for å se på et opplæringsenter for ungdom – de trenger praktisk hjelp og støtte.

Menneskene i denne landsbyen er blant landets aller fattigste. Jeg bor hos en bondefamilie i landsbyen Umbwe Onana. Ingen vet foreløpig at jeg har tvillingene i tankene. Mot kvelden passerer vi noen bygninger som skiller seg ut fra de svært enkle nabohusene og jeg blir spurt om jeg vil bli med inn for å hilse på.

Der på tunet er det en gruppe voksne. Vi hilser hjertelig. Litt lenger borte leker en klynge med barn. Ut av flokken kommer to små gutter – prikk like – helt rolig, men målrettet gående mot meg. Vel framme tar de bestemt tak på hver sin side, smiler og legger hodene sine mot hvert sitt lår. Langsamt blir jeg klar over at dette er de to guttene. Fullstendig overveldet setter jeg meg ned på huk og de to klatrer opp på hver sin side, legger hodene sine inntil meg og blir myke som to små kattunger. Vi blir sittende slik å vugge en stund inntil jeg kjenner de voksnes spørrende blick.

Så kommer spørsmålene: «What did you do? What happened? Please, tell us» Og jeg forteller.... Det ble guttene selv som fant meg, ikke omvendt. Det blir lovprisning og takksigelser – det hører med. Mørket faller raskt på og vi går hjem under

stjernehimmlen med fullmånen lysende over den hvite toppen av Kilimanjaro.

Neste dag på besøk. Barna er i barnehagen, et skolehus som alle andre skolehus med tavle og gammeldagse skolebenker. Bakerst sitter guttene. Ni år og alt for gamle til å være der, men hvor ellers skal de være? Snart er det pause. Alle tar opp koppene sine. Det er grøtutdeling. Jeg setter meg på trappen. Guttene har jeg ikke hatt kontakt med enda. Så snart de har grøt i koppene sine kommer de og inntar med den største selvfølgelighet sine plasser på mitt fang. Forunderlig nok stiller de andre barna seg i ring rundt.

De spiser og hviler seg mykt inntil meg. De vil vugge og hvile og kose. Opplagt lengter de etter den nærheten de mistet da mor og far døde og de ble overlatt til bestemor som allerede var hardt prøvet.

Med ett lener den ene tvillingen seg bakover, ser på meg og sier klokkerent KILIMANJARO. Vi ler sammen og han tar på mitt hvite hår. Han vet at toppen av fjellet er hvitt. Det er også toppen av dette nye mennesket de har funnet. Vi ler mer sammen før han med ett tar opp sin lille neve og sier one for tommel, two for pekefinger, han strever med three for langemann, men fortsetter helt til alle ti fingrene har fått sitt navn. Om og om igjen. Dette har han sett de andre gjøre, men aldri gjort eller sagt selv. Lenge har jeg tenkt, mon tro om ikke språket deres forsvant med mor og far. I meg vokser det fram en glede – denne gutten er ikke så skadet som vi kunne frykte. Kanskje er det slik med broren også.

Tilbake i Norge kunne disse to guttene ikke bli glemt. I et land der det ikke finnes rettigheter for psykisk utviklingshemmede, har de ingen plass i skolesystemet og det finnes heller ingen organisert omsorg. Er de lavt fungerende eller aktive, settes de i bånd eller gjemmes unna slik vi i vårt samfunn også gjorde tre generasjoner tilbake. Disse guttene kan bo på barnehjemmet en stund til, snart vil de være for gamle til det. Ingen skole, ingen adekvat opplæring og behandling. Hva skulle jeg gjøre?

Det ble samtaler og e-mails med barnehjemsbestyreren. Jeg lovet støtte fra meg selv og venner. Hun lovet å lete etter ei jente som kunne ta seg ekstra av dem. Det resulterte i både funnet av den unge Esther og eventyrlig nok et nyopprettet senter for diagnostisering og rehabilitering. Vi har vært 7 om å lønne Esther og støtte et diagnostiseringsopphold for dem på Gabriella Children Rehabilitation Centre i utkanten av byen Moshi i Tanzania. Programmet er fullført og en plan er lagt for dem framover.

Der nede sitter nå en hel familie i under over at det finnes et slikt sted der deres gutter kan få hjelp. En svært beveget tante var med meg til Gabriellasenteret i slutten av oktober for å skrive kontrakt på vegne av familien. De har ingen økonomisk mulighet til å klare dette selv. Jeg har lovet full støtte – nå er jeg på leting etter flere som kan tenke seg å bidra til denne utviklingen for de to utviklingshemmede tvillingene.

Det er stort at guttene skulle finne meg. Enda større er det at disse to guttene viser seg å være døråpnere til en mulig støtte fra Norge for en pionerinnsats for psykisk utviklingshemmede i et land der det sårt trengs pionerer med innsatsevnte.

Gabriellasenteret

Brenda Shuma, Mama Gabriella er mild, men likevel svært målrettet, en ildsjel. Hun har valgt et liv sammen med utviklingshemmede og kjemper for en bevissthet hos ulike myndigheter i lokalsamfunnene. Sammen med andre pionerer etablerte hun Gabriellasenteret i 2009 i leide lokaler.

Her kan familier komme med sine barn til diagnostiseringsopphold, til et internat og en Montessorribarnehave der de møter funksjonsfriske barn fra nabolaget. Er det behov, kan de fortsette på skole i senteret. Den største utfordringen er å få de utviklingshemmede til senteret. De fleste familier strever med sin økonomiske evne til å sende sine andre barn på skolen.

Brenda Shuma, Mama Gabriella.
Foto: Ellen Graff Jensen

Ikke minst trenger de mennesker med interesse som kan sende dem sine tanker med håp om at de skal lykkes med sine gode forsetter og krevende arbeid i et område der det ikke finnes noen formell respekt for utviklingshemmede.

Støtte til Gabriellasenteret kan gis på konto nr 1822 41 99259. Marker gjerne hva du vil støtten skal brukes til. Pass på å oppgi navn og e-post slik at vi kan sende rapporter. All støtte kanaliseres gjennom Stiftelsen Rondane-Kilimanjaro og er underlagt offentlig revisjon. Hele beløpet går til senteret. Bortsett fra bankgebyr er det ingen administrasjonsutgifter.

Gabriellasenteret gjør en imponerende pionerinsats og trenger ulike former for økonomisk støtte:

- Slik at flere barn kan få friplass på Gabriellasenteret.
- Slik at enkeltbarn kan få støtte og donor kan bli holdt orientert.
- Slik at det kan kjøpes barnesenger, skolemateriell og diagnostiseringsutstyr.

Interesse gjennom frivillighet:

- De ønsker seg fagfolk fra Norge som vil utveksle erfaringer med dem.
- De ønsker fagfolk fra Norge som vil hospitere hos dem.
- De ønsker ungdom fra Norge til å jobbe hos dem som praktikanter.

Til venstre: Barn leker ved Gabriella senteret. Til høyre: Gabriella senteret. Foto: Gabriella senter arkiv